

FÖRETAGANDE PÅ LANDSBYGDEN.

En kartläggning av företagandet
på landsbygden i Örebro
kommun

Rapport framtagen på uppdrag av Landsbygdsnämnden.

Sammanfattning

Den industriella revolutionen på 1800-talet föranledde en stor urbanisering. Från ett samhälle där människor levde i stort sett uteslutande på landsbygden, till att idag nästan 90 % bor i en tätort eller större stad. Den urbaniseringen har även skett i Örebro kommun och genomsyrar hela samhället. Frågan är om det fortfarande går att leva, bo och verka på landsbygden i ett urbaniserat land som Sverige. Den huvudsakliga anledningen till varför denna rapport har gjorts är för att ta reda på hur företagsituationen ser ut för landsbygdsföretagare i Örebro kommun. I den här rapporten finns sedan tre syften. Det första syftet är att undersöka företagsstrukturen och jämföra den med hur det ser ut i övriga landet. Det andra syftet är att undersöka upplevda fördelar och möjligheter med att bedriva företagsverksamhet på landsbygden i Örebro kommun. Slutligen är det tredje syftet att jämföra upplevda problem/hinder på landsbygden i Örebro kommun med en enkätstudie som gjorts med landsbygdsföretag i hela landet. Materialet som används i rapporten är statistik från SCB samt en enkätstudie som är utskickad till företag på landsbygden i Örebro kommun. Som bakgrund i rapporten används två rapporter från Jordbruksverket (rapport 2009:02 och 2012:19) samt en rapport från Företagarna (2013). Studien visar att den typiske landsbygdsföretagaren i Örebro kommun driver ett företag som har fysisk person som juridisk form (enmansföretag), med 0 anställda och cirka 50 % av landsbygdsföretagarna har företag som verkar inom branschen Jordbruk, skogsbruk & fiske. Den främsta möjligheten/fördelen man ser på landsbygden är att man av privata skäl verkar på landsbygden. Exempel på dessa skäl är närheten till naturen och charmen med landsbygden. Det största upplevda problemet/hindret är ingen- eller för långsam internetuppkoppling.

Innehåll

Inledning	4
Syfte och frågeställningar	4
Avgränsningar	5
Definitioner	5
0 anställda.....	5
Fysisk person	5
Företagsstruktur.....	5
Jordbruksverkets landsbygdsprogram.....	6
Juridisk form.....	6
Juridisk person.....	6
Landsbygden i Örebro kommun	6
Landsbygdsprogrammet för Örebro kommun	6
SCBs SNI koder	6
Tätort.....	6
Örebro stad.....	6
Övergripande strategi och budget (ÖSB)	6
Bakgrund.....	7
Statistik kring landsbygden, nationellt	8
Statistik kring landsbygden i Örebro kommun	9
Möjligheter och fördelar med företagande på landsbygden.....	12
Problem/hinder för företagande på landsbygden	13
Analysverktyg	13
Bakgrund	13
Resultatredovisning.....	13
X.....	13
X.....	13
Metod och material.....	14
Metod	14
Generaliserbarhet.....	15
Material.....	16
Resultatredovisning	17
Företagsstrukturen på landsbygden i Örebro kommun.....	17
Upplevda fördelar och möjligheter med att bedriva företagsverksamhet på landsbygden i Örebro kommun	20
Upplevda problem/hinder som landsbygdsföretagare	21
Analys.....	24
Företagsstrukturen för landsbygdsföretagen	24
Bakgrund: Jordbruksverkets rapport 2009:02	24
Resultatredovisning (Örebro kommun)	24
Branscher.....	24
Bakgrund: Jordbruksverkets rapport 2009:02	26
Resultatredovisning (Örebro kommun)	26

Antal.....	26
anställda.....	26
Upplevda problem och hinder för landsbygdsföretagare	27
Bakgrund: Företagarnas rapport 2013.....	27
Resultatredovisning (Örebro kommun)	27
Upplevda problem/hinder	27
Slutsats	29
Slutdiskussion och användningsområden.....	31
Slutdiskussion	31
Användningsområden.....	31
Referenser	32
Bilagor.....	33
Bilaga 1	33
Enkät till företagare på landsbygden i Örebro kommun	33
Meddelande i e-post utskick:	33
Kärnfull ingress:.....	33
Bilaga 2	37
Svaren på frågan i enkäten om möjligheter och fördelar, fördelat på grupper.....	37
Förutsättningar för min bransch finns på landsbygden, mörk röd	37
Närheten till staden, senapsgul	37
Lägre fastighetskostnader, ljusgrön.....	37
goda kommunikationer, grön.....	37
Inga fördelar, grått.....	37
Bor på landet med privat skäl som fördel samt spelar ingen roll var jag arbetar ifrån, blått	37
Kontakten med kunder bättre, mörk blå	37
Övrigt, lila.....	37
Har inte svarat.....	37
Svar på frågan om fördelar och möjligheter:.....	37

Inledning

Samhället har förändrats mycket sedan den industriella revolutionen på 1800-talet. För 200 år sedan bodde och verkade människor i mindre grupper och i stort sett enbart på landsbygden. Idag bor och verkar människor till den största delen i tätort eller större stad. Dessa förändringar har påverkat livet för människor på olika sätt och detta kan ibland sätta människor som lever på landsbygden i Sverige i periferin vad gäller utveckling och prioritering. Finns det fortfarande utrymme för människor att leva på landsbygden i ett urbaniserat land som Sverige?

Många insatser har gjorts och görs för att den ekonomiska tillväxten i Sverige ska öka (Nilsson, Peterson & Petterson 2009, s. 1). En av dessa är att öka småföretagandet på landsbygden. Jordbruksverkets Landsbygdsprogram syftar delvis till att värna tillväxten för Sveriges landsbygd. Programmet är gällande under åren 2014 – 2020 och har sex prioriteringar, däribland konkurrenskraft i jordbruk och utveckling av nya jobb på landsbygden som två av dessa prioriteringar.

I rapporterna *Företagandet på landsbygden – Stad eller land, gör det någon skillnad?* 2009:02 och *Arbete och liv på landsbygden – Landsbygdens förutsättningar i kunskapsökonomi* 2012:19 från Jordbruksverket samt en rapport från Företagarna *Perspektiv på landsbygdsföretagande – Landsbygdsföretagarnas villkor och verklighet* 2013 finns en kartläggning av landsbygdsföretagandet i hela landet. Men hur ser det egentligen ut på landsbygden i Örebro kommun? Vilka företagsstrukturer finns på landsbygden i Örebro kommun? Hur ser den typiske landsbygdsföretagaren ut i Örebro kommun? I den här studien kommer också företagandet att kartläggas för att se om det finns problem eller hinder för företagare på landsbygden i kommunen att bedriva sin verksamhet och i förlängningen hur Örebro kommun kan verka för den enskilde företagaren på landsbygden.

I rapporten från Företagarna har olika frågor undersökts. Dessa frågor var ”*Varför startar man företag på landsbygden? Vilka möjligheter ser man?*”(Citat Företagarna 2013, s. 2). Dessa frågor ligger till grund även för den här rapporten men med fokus på Örebro kommuns landsbygd.

Syfte och frågeställningar

Syftet är att undersöka hur företagsstrukturen ser ut på landsbygden i Örebro kommun och att analysera vilka likheter och skillnader som finns mellan företagsstrukturen hos

landsbygdsföretagare i Örebro kommun och företagsstrukturen på landsbygden i hela landet. Syftet är även att undersöka vilka möjligheter och fördelar landsbygdsföretagare ser med att driva företag på landsbygden i Örebro kommun. Syftet är slutligen att jämföra vilka problem/hinder som finns för företagare på Örebro kommuns landsbygd för att bedriva sin verksamhet.

- Hur ser företagsstrukturen ut på landsbygden i Örebro kommun och vilka likheter och skillnader finns mellan företagsstrukturen hos landsbygdsföretagare i Örebro kommun och företagsstrukturen på landsbygden i hela landet?
- Vilka möjligheter och fördelar upplever landsbygdsföretagare med att driva företag på landsbygden i Örebro kommun?
- Vilka problem/hinder upplever landsbygdsföretagare i Örebro kommun för att kunna bedriva sin verksamhet och vilka likheter och skillnader finns gentemot företagare på landsbygden i hela landet?

Avgränsningar

Denna rapport avgränsas till företagande på landsbygden i Örebro kommun. Rapporten avgränsar antalet branscher och definierar branschgrupper utefter SCBs SNI koder vilka i den här rapporten avgränsas till 16 branscher. Urvalsgrupperna för enkäten avgränsas utifrån fyra utvalda postnummerområden i kommunen. Dessa är valda utifrån geografisk spridning för att ge en bild av företagssituationen i olika delar av kommunens landsbygd.

För den första frågeställningen gjordes en avgränsning till två av de definierade faktorerna för företagsstruktur. Dessa två är antal anställda samt bransch.

Definitioner

0 anställda

De företag som har 0 anställda är företag där ingen är anställd. Det går att ta ut lön från företaget även om det inte finns någon anställd. Företag med 0 anställda begränsas inte endast till fysiska personer utan kan även vara aktiebolag och alltså en juridisk person.

Fysisk person

Fysisk person är en juridisk term för en person eller individ i egentlig mening, en människa helt enkelt.

Företagsstruktur

För den här rapporten används företagsstruktur som en uppställning av olika variabler för att kategorisera företaget. Dessa variabler är Bransch, antal anställda, juridisk form och besökspostort inom Örebro kommun.

Jordbruksverkets landsbygdsprogram

Det rikstäckande landsbygdsprogram som gjorts av Jordbruksverket och som är gällande under åren 2014-2020.

Juridisk form

Juridisk form är olika indelningar som kan finnas för föreningar och företag. Dessa kan till exempel vara bankaktiebolag, bostadsrättsförening, fysisk person, stiftelse eller vägförening.

Juridisk person

Juridisk person är ett juridiskt begrepp för ett rättssubjekt i form av ett bolag, en stiftelse, en förening, en kommun, staten eller liknande. Juridiska personer har rätt att exempelvis ingå avtal och äga förmögenhet.

Landsbygden i Örebro kommun

Definitionen för landsbygd i denna rapport är ett begränsat område med Örebro kommungräns som avgränsning och utanför Örebro stad som avgränsning för stadsgränsen.

Landsbygdsprogrammet för Örebro kommun

Det landsbygdsprogram som tagits fram av Örebro kommun. Förutom ÖSB:n som är det högsta styrande dokumentet i kommunen, samt styrande kommunal lagstiftning, så är programformen av policydokument den högsta styrande dokumentformen i Örebro kommun. Program uttrycker värdegrund och önskad viljeriktning och antas av Kommunfullmäktige.

SCBs SNI koder

Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI) är den branschindelning som SCB använder för företag i Sverige.

Tätort

Definitionen av tätort är i denna studie är 200-3000 personer där avstånden mellan husen är som mest 200 meter.

Örebro stad

Örebro stad är för denna rapport Statistiska centralbyråns definition för Örebro tätort, Hovsta tätort, Norra bro tätort samt Ekeby-Almby tätort.

Övergripande strategi och budget (ÖSB)

Övergripande strategi och budget är budgeten för hela kommunen och antas varje år av kommunfullmäktige. Det är det högsta styrdokumentet i kommunen och pekar ut kommunens viljeriktning på ett övergripande plan. Övergripande strategi och budget förkortas härafter ÖSB.

Bakgrund

Förutsättningarna för att bo och verka i Sverige har förändrats mycket sedan 1900-talets början (Bjerke, Johansson & Petterson 2012, s. 6). Många av de självklara arbetstillfällena som fanns på landsbygden har flyttats eller bytts ut mot arbete i städer eller fabriksförlagda arbeten. De naturtillgångar som finns på landsbygden i Sverige är fortfarande en rikedom och en nödvändighet för stadsbor, även om en urbanisering har skett från landsbygd till tätorter och större städer.

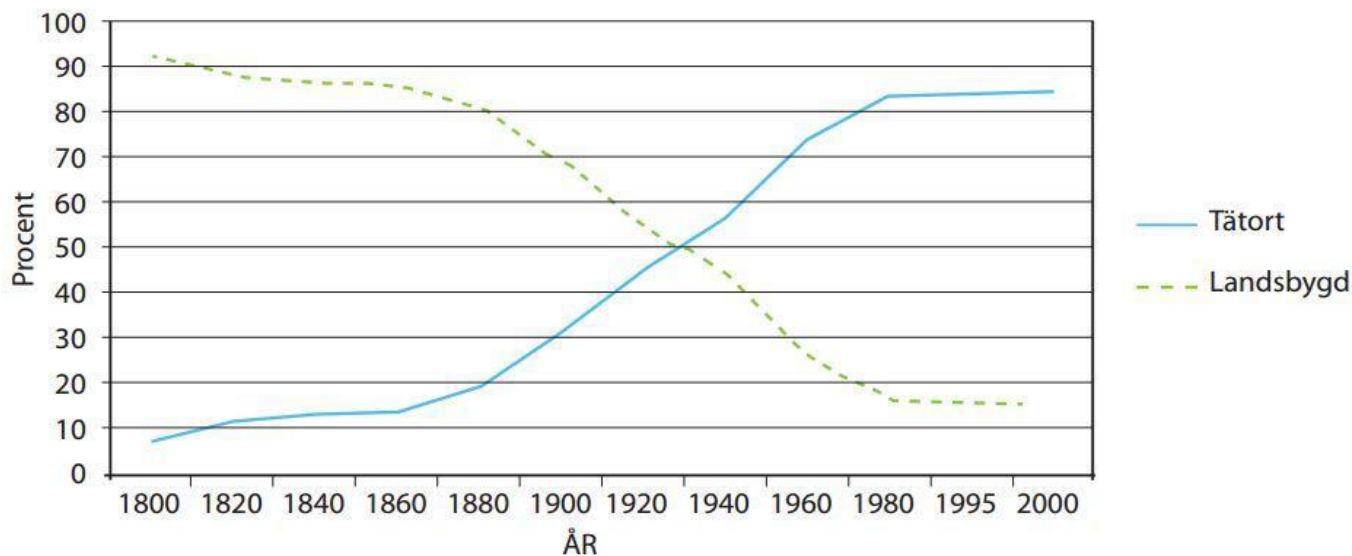
Landsbygdsprogrammet för Örebro kommun är ett styrdokument som används i Örebro kommun för att det på landsbygden skall finnas möjlighet att verka, bo och leva. På landsbygden finns många olika typer av företag. Det finns alltifrån småskaliga livsmedelsproducenter, småindustrier, transportföretag, service- turism och hantverksföretag, till handelsföretag och storskaliga livsmedelsproducenter (Landsbygdsprogrammet 2016, s. 7). I landsbygdsprogrammet används begreppet landsbygdssäkring, vilket är en metod för att inte glömma bort landsbygden i det kommunala arbetet. Detta är för att medvetet, objektivt och systematiskt bedöma konsekvenserna vid olika kommunala processer såsom planering och beslut (landsbygdsprogrammet 2016, s. 9). Med detta hjälpmedel är det möjligt att stärka positiva effekter för landsbygden samt förhindra eller minska eventuella negativa konsekvenser med landsbygden.

I landsbygdsprogrammet för Örebro kommun har sex fokusområden arbetats fram. Ett av dessa fokusområden är näringsliv. Det kan finnas utmaningar med att bedriva företag på landsbygden och målet som ställs upp i landsbygdsprogrammet är att Örebro kommun ska verka för att underlätta för företagandet på landsbygden. Ett annat mål är att Örebro kommun ska verka för att öka samverkan mellan näringslivet på landsbygden och kommunen (Landsbygdsprogrammet 2016, s. 11). Att detta finns som mål i programmet visar på de prioriteringar som kommunen är villiga att göra för företagandet på landsbygden.

Ett annat fokusområde som kommunen har är kommunikationer där kommunen dels ska öka förutsättningar för klimatsmart resande och verka för att ett vägnät av god kvalitet skall finnas i hela kommunen. Kommunen har även som mål i landsbygdsprogrammet att bredbandsnätet byggs ut så att 90 % av hushållen och

företagen på landsbygden erbjuds en överföringshastighet på minst 100 Mbit/s till år 2020.

Statistik kring landsbygden, nationellt

Figur 1. Sveriges befolkning fördelad på landsbygd och stad/tätort 1800-2000, procent.

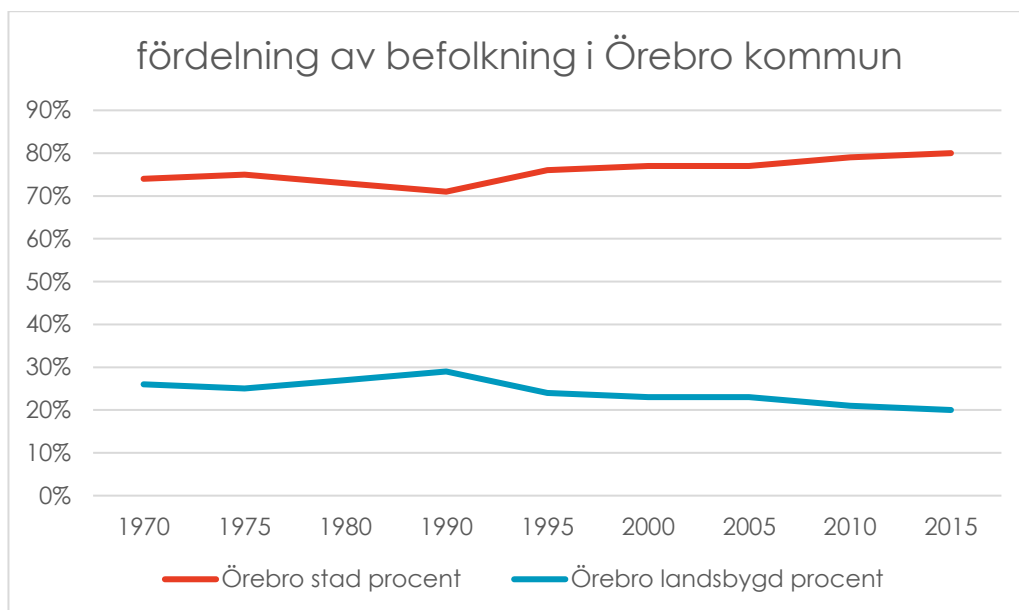
Källa: Jordbruksverket rapport 2012:19, s. 6

Som visas i figur 1, har ett skifte skett från att nära 100 procent var bosatta på landsbygden vid sekelskiftet 1800, till att ca 85 procent var bosatta i tätort eller större stad år 2000.

I det postindustriella samhället har sysselsättningen av arbetskraften skiftat från materiella ting till att handla mer om service, tjänster och kunskapshantering (Bjerke, Johansson & Petterson 2012, s. 9). Detta ger nya förutsättningar för företagande på landsbygden då dessa arbetstillfällen är mer beroende av geografisk närhet till var innevånare är bosatta.

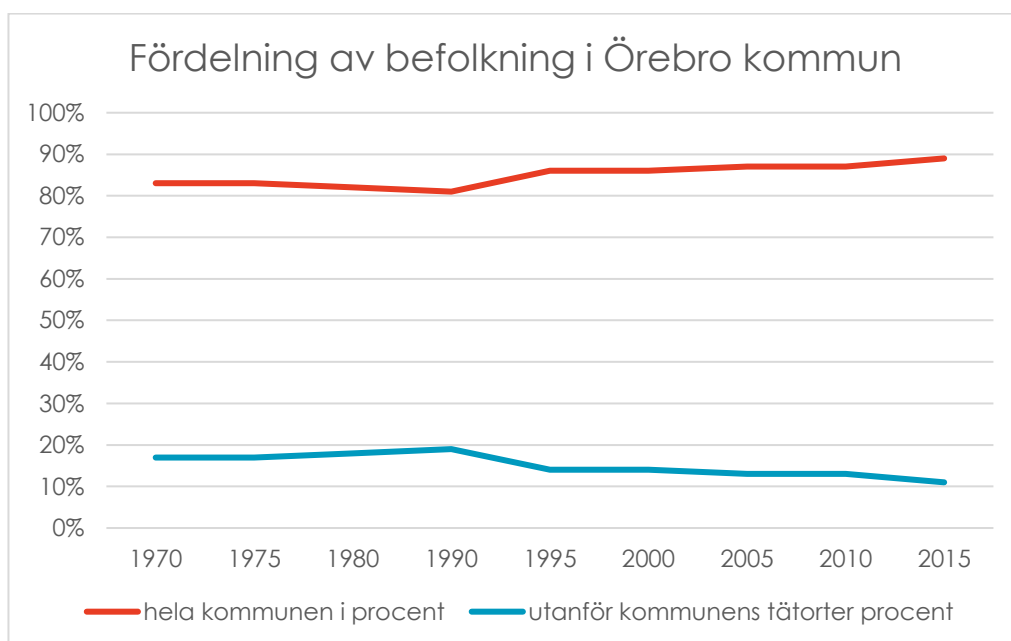
Även om befolkningmängden i Sverige har ökat totalt sett sedan 1800-talet var det ändå 40 procent fler bosatta på landsbygden i Sverige vid 1800-talets början i jämförelse med år 2000 (Bjerke, Johansson & Petterson 2012, s. 15).

Statistik kring landsbygden i Örebro kommun

Figur 2. Fördelning av befolkningen i Örebro kommun, fördelat på landsbygden utifrån definitionen i denna rapport.

I figur 2 visas fördelningen av befolkningen i Örebro kommun. Denna graf är utifrån den definition av landsbygd som används i denna rapport. Utifrån den definitionen bor ca 20 % av befolkningen utanför Örebro stad.

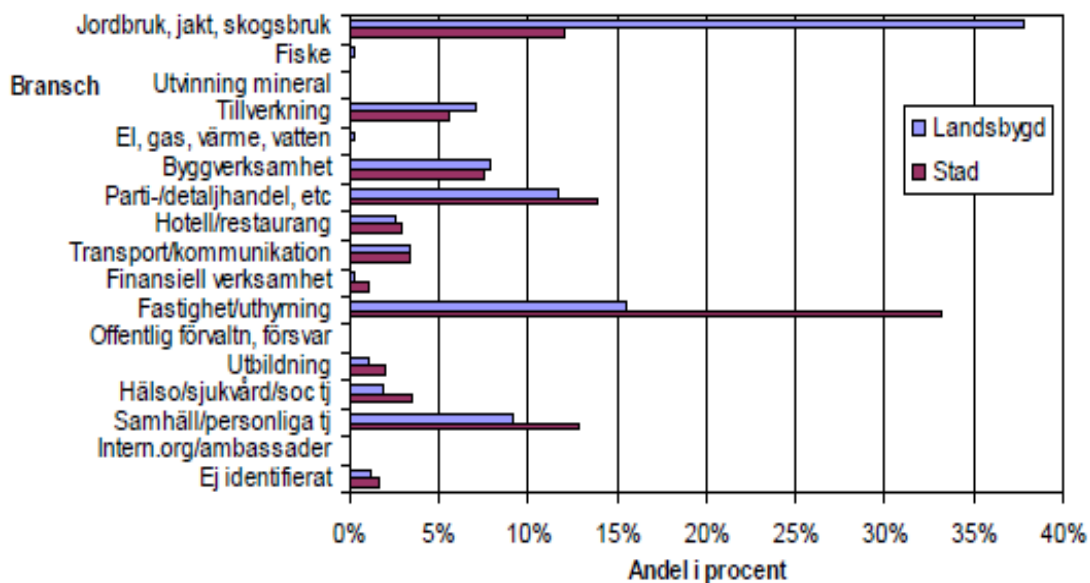
Figur 3. Fördelning av befolkningen i Örebro kommun, utifrån definitionen i

Jordbruksverkets rapporter 2009:02 & 2013:19, att landsbygden är allt utanför tätorter. I figur 3 visas en annan bild av befolkningsfördelningen i Örebro kommun. Denna graf är utifrån samma indelning som gjorts i jordbruksverkets rapporter och de överensstämmer i högsta grad vid år 2000 då Jordbruksverkets graf slutar. Utvecklingen mellan åren 2000 och 2015 går mot en ännu större urbanisering. Befolkningen har sedan år 1970 stigit med 22,5 % i Örebro kommun, från 117 696 medborgare år 1970 till 144 200 medborgare år 2015. Under årens lopp har sammanslagningar av kommuner gjorts vilket har påverkat befolkningsförändringen i Örebro kommun. Det har även skett att idag befintliga kommuner som exempelvis Lekebergs kommun har bildats utifrån en del som hade tillhört Örebro kommun. Det geografiska området för Örebro kommun har således inte varit konstant under den tid som graferna visar vilket även påverkar befolkningsantalet.

I rapporten *Perspektiv på landsbygdsföretagande* (Företagarna 2013) genomförs en enkätstudie om företagande på landsbygden. I denna enkätstudie undersöktes landsbygdsföretagande i hela Sverige och gränsen för landsbygd gjordes mellan tätort och mindre stad där definitionen för mindre stad var 3000–10000 innevånare. Detta betyder att samhällen med 2999 eller färre innevånare klassas som landsbygd i enkätstudien från Företagarna (Företagarna 2013, s. 10).

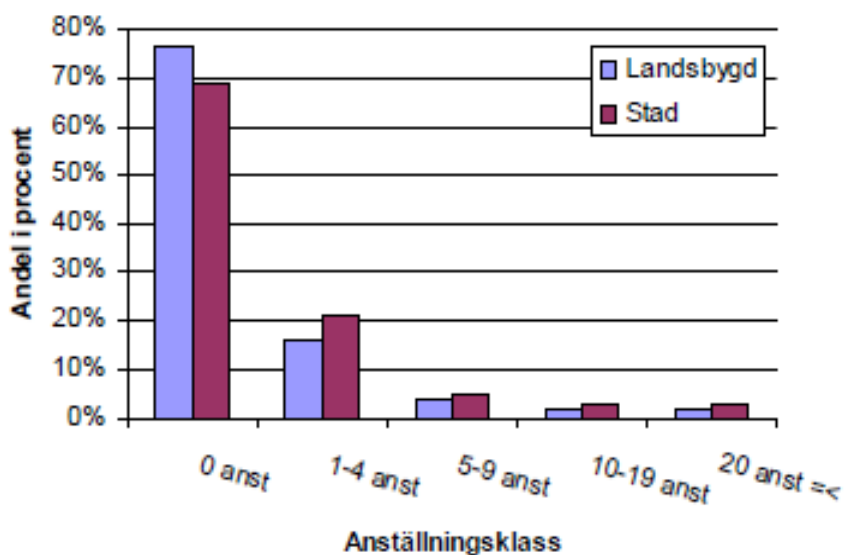
I Sverige har befolkningsstatistiken i princip varit oförändrad på landsbygden sedan 1970-talet. Detta är när landsbygden definieras som mindre än tätort. De stora urbaniseringstrenderna som skett sedan 70-talet är främst från mindre till större tätorter (Bjerke, Johansson & Petterson 2012, s. 15). Befolkningsmängden på landsbygden nådde sin topp i slutet av 1800-talet och sedan dess har en urbanisering pågått och pågår än idag. I rapporten från Jordbruksverket beskrivs det att det finns vissa typer av företag och verksamheter som fungerar bäst på landsbygden och inte skall verka i en urban miljö.

I landsbygdskommitténs delbetänkande (2016, s. 32) beskrivs att de täta miljöernas attraktionskraft ökar för företagande på grund av marknaden, arbetstillfällena och arbetskraften. Att företag sedan dras till dessa områden förstärker i sin tur attraktionskraften. Genom detta uppstår en ömsesidig utveckling vilket driver den ekonomiska utvecklingen i de täta miljöerna.

Figur 4. Källa: Rapport 2009:02, Jordbruksverket s. 9.

Detta är ett diagram ur rapporten från Jordbruksverket (Jordbruksverket 2009, s. 9) som visar hur företag i hela riket är fördelade på branscher. Statistiken är även uppdelad på stad och landsbygd utifrån Jordbruksverkets definition att tätort tillhör stad och allt utanför tillhör landsbygd. På landsbygden är en stor del av företagen inom branschen Jordbruk, skogsbruk och fiske. På landsbygden är det ca 37 % och innanför staden är det ca 12 % av företagen. Den högst representerade branschen i staden är Fastighet/uthyrning vilken har ca 33 % av företagen. Denna bransch har även näst högst representation bland företagen på landsbygden, ca 15 % av företagen.

Figur 5. Källa: Rapport 2009:02, Jordbruksverket s. 15.

Detta är ett diagram som visar fördelningen av antal anställda i riket för företag på landsbygden och för företag i staden.

Möjligheter och fördelar med företagande på landsbygden

Råvaruproduktion är en av de tillgångar som finns på landsbygden och som finns i högre utsträckning på landsbygden i jämförelse med storstadsområdena (Bjerke, Johansson & Petterson 2012, s. 17). Livsmedelsindustrin har spridda koncentrationer i landet och är platsbundna beroende på lokala kunskaper och mattraditioner. Bland dessa kan nämnas Västerbotten, Grythyttan, Frödinge m.fl. eller till exempel produktionen av Kalixlöjrom. Som landsbygdsföretagare finns flertalet fördelar och möjligheter och det är möjligt att bedriva sin verksamhet på landsbygden. En del av möjligheterna som finns specifikt på landsbygden är olika platsbundna besöksnäringar. Om det finns stor besöksnäring på grund av någon anledning betyder det ett ökat kundunderlag även för andra näringar i samma område, exempelvis handel (Företagarna 2013, s. 13). Det finns en ökad medvetenhet bland konsumenter idag och en ökad andel vill veta hur och var råvaror produceras samt en större marknad för ekologiska och närproducerade varor. Ett välfungerande och utbyggt bredband mildrar de geografiska avstånden på landsbygden till marknader, tjänster och information kortare för landsbygdsföretagare.

Det kan finnas så kallade komparativa fördelar på landsbygden i förhållande till staden. En av dessa är tillgången till mark, vilket i en stad inte finns i samma kvantiteter. Företagarna (2013, s. 14) tar upp några fler komparativa fördelar, dessa är potentiellt attraktiv bostadsmark, stabilare arbetskraft, lägre sjukfrånvaro, tillväxt i gröna näringar samt i mindre kommuner – snabbare beslutsvägar. De näringsgrenar som har störst möjligheter på landsbygden är råvaruproduktion, livsmedelsproduktion och naturnära rekreation. Låga markpriser på landsbygden kan även vara till stor fördel för större företag som är i behov av stora lokaler.

Det finns möjligheter att få extern finansiering som småföretagare. Det finns bland annat olika former av investeringsstöd som företagare kan söka (Företagarna 2013, s. 13). Jordbruksverket och Länsstyrelsen kan dela ut dessa företagsstöd till företagare på landsbygden, vilket är en del av Jordbruksverkets landsbygdsprogram. Ett annat alternativ för företagare på landsbygden är ALMI, som tillhandahåller riskvilliga lån till företag. Problemet är de många krav och regler som behöver uppfyllas för att få

offentligt företagsstöd. Dessa krav gör det svårt för företagare att få stöd. Det är även långa handläggningstider vilket inte är fördelaktigt för småföretagare som kan behöva extern finansiell stöttning fort då det kanske inte finns så många andra finansiella källor.

Problem/hinder för företagande på landsbygden

I rapporten från Företagarna (2013, s. 11) beskrivs olika tillväxthinder för företagare på landsbygden. Det största hindret utifrån enkäten var bristen på lämplig arbetskraft. Problemet förklaras med att den generella trenden är att de med högre utbildning flyttar till större städer där största delen av de kunskapsintensiva arbetena finns. Det näst största hindret som enkäten fick fram var arbetskraftskostnaderna och däribland sjuklöneansvaret, som innebär att företaget ska betala ut sjuklön de första 14 dagarna av en sjukskrivning. Ett annat upplevt hinder är arbetsrättsliga regler och däribland LAS (lagen om anställningsskydd) och turordningsregler som det största hindret. Att få lån hos banken genom att använda en fastighet som säkerhet anses extra svårt på landsbygden, speciellt med stora finansiella kriserna, vilket gjort bankerna mer restriktiva att låna ut pengar.

Analysverktyg

En jämförelse av bakgrunden från landsbygden i hela landet har gjorts med resultatredovisningen för Örebro kommun. Nedan är ett analytiskt ramverk för uppställning av analysen.

	Bakgrund	Resultatredovisning
X		
X		

Metod och material

Metod

För att kunna svara på den första frågeställningen används en kvantitativ kartläggning av statistik från SCB som innehåller information om företag på landsbygden i Örebro kommun. De kategorier som valts ut motsvarar den definition av företagsstruktur som valts för den här rapporten. Detta har gjorts för att undersöka företagsstrukturen hos alla företag på landsbygden i Örebro kommun. Företagsstrukturen presenteras i diagram med fördelningen av företag inom de fyra kategorierna bransch, antal anställda, besökspostort och Juridisk form.

Företagsstrukturen i Örebro kommun har jämförts med företagsstrukturen i hela landet utifrån rapporten från Jordbruksverket (Nilsson, Peterson & Petterson 2009). Det är skillnad på urvalet mellan Jordbruksverket definition av landsbygd och den som finns för Örebro kommun i den här rapporten. Definitionen i Jordbruksverkets rapport är utifrån landsbygdskommuner och inte avgränsningar inom kommuner. Gränsen mellan stad och landsbygd i Jordbruksverkets rapport är att landsbygdskommuner är mindre än vad som kallas för stadsområden (Nilsson, Peterson & Petterson 2009, s. 2). Stadsområden är kommuner med en befolkning av minst 30 000 invånare och/eller där den största tätorten har minst 25 000 invånare. Mindre angränsande kommuner där 50 % pendlar in till en stadsområdeskommun klassas även dessa till stadsområdeskommuner.

För att svara på den andra och tredje frågan har en enkätundersökning av företagare på landsbygden i Örebro kommun använts (Bilaga 1). Urvalet för enkäten är fyra olika postnummerområden som landsbygden i kommunen har delats in i. Dessa områden har valts ut för att geografiskt dela in kommunen och på så sätt kunna förstå om det finns hinder eller möjligheter som är geografiskt bundna.

Enkäten har skickats ut till företag avgränsade till fyra olika områden indelade efter postnummer. På grund av att endast 54 av företagen har en mailadress kopplad till sitt företag så skickas brev med inbjudan till enkäten ut till alla företag inom dessa postnummerområden. Totalt skickades brevet med inbjudan till enkäten ut till 1847 företag. En påminnelse om enkäten skickades även ut till alla företag. Av alla utskick kom 32 tillbaka av originalbrevet och 34 tillbaka av påminnelsen, detta var på grund av två olika huvudskäl från posten, det ena skälet var ”avflyttad” och det andra ”okänd”.

Materialet jämfördes med den bild av företagande på landsbygden som angavs i bakgrunden, vilket även kopplas till frågeställningarna.

Den fråga i enkäten som svarar på frågeställning två är ”vilka fördelar och/eller möjligheter ser du med att bedriva företag på Örebro kommuns landsbygd?”. Svaren på frågan kategoriserades sedan in i olika områden för att kunna ge en bild över vilka olika fördelar och möjligheter som företagare på Örebro kommuns landsbygd ser med att driva sitt företag där.

Generaliserbarhet

Generaliserbarheten för den här rapporten är begränsad då jämförelsen för den första frågan, *hur ser företagsstrukturen ut på landsbygden i Örebro kommun och vilka likheter och skillnader finns mellan företagsstrukturen hos landsbygdsföretagare i Örebro kommun och företagsstrukturen på landsbygden i hela landet?* inte har lika samma landsbygdsdefinition som Jordbruksverkets rapport. I Jordbruksverkets rapport är definitionen av landsbygd baserad på landsbygdskommuner medan det i Örebro kommun är indelat efter stadens gräns och landsbygden som ligger utanför den gränsen. Det andra som gör generaliserbarheten lägre är att alla branscher inte överensstämmer mellan Jordbruksverkets indelning och indelningen för den här rapporten. Jordbruksverkets rapport 2009:02 har inte med företagstjänster som en bransch medan det i indelningen för den här rapporten finns med. Detta gör att det blir svårt att tolka och jämföra dessa variabler.

För den andra frågan, *vilka möjligheter och fördelar upplever landsbygdsföretagare med att driva företag på landsbygden i Örebro kommun?* är generaliserbarheten möjligare i jämförelse med de andra frågorna. Det beror på att den inte har det jämförande perspektivet mot någon annan definition av landsbygd, vilket de andra frågorna i den här rapporten har.

Generaliserbarheten för den tredje frågan, *Vilka problem/hinder upplever landsbygdsföretagare i Örebro kommun för att kunna bedriva sin verksamhet och vilka likheter och skillnader finns gentemot företagare på landsbygden i hela landet?* är än mer begränsad än den första frågan då det dels är skillnad på definitionen av landsbygd, men även i utformningen av frågorna i enkäten. Den definition av landsbygd som Företagarnas rapport har är att allt som är utanför mindre städer är landsbygd. Denna definition är inte exakt överensstämmande med denna rapport men är ändå mer lik denna rapport än definitionen som används av

Jordbruksverket. Det som gör att generaliserbarheten blir låg för den tredje frågan är på grund av att frågorna inte är direkt jämförbara. Detta är på grund av att Företagarnas enkät inte har exakt samma frågor vilket stör balansen av svaren. I Företagarnas rapport är det till exempel inte med något specifikt svarsalternativ om bredband vilket skulle kunna göra att de andra svaren får en högre frekvens. De som har svarat att de har problem med bredband har gjort det som ett övrigt alternativ vilket kan ge en lägre svarsfrekvens än om bredband finns som ett svarsalternativ.

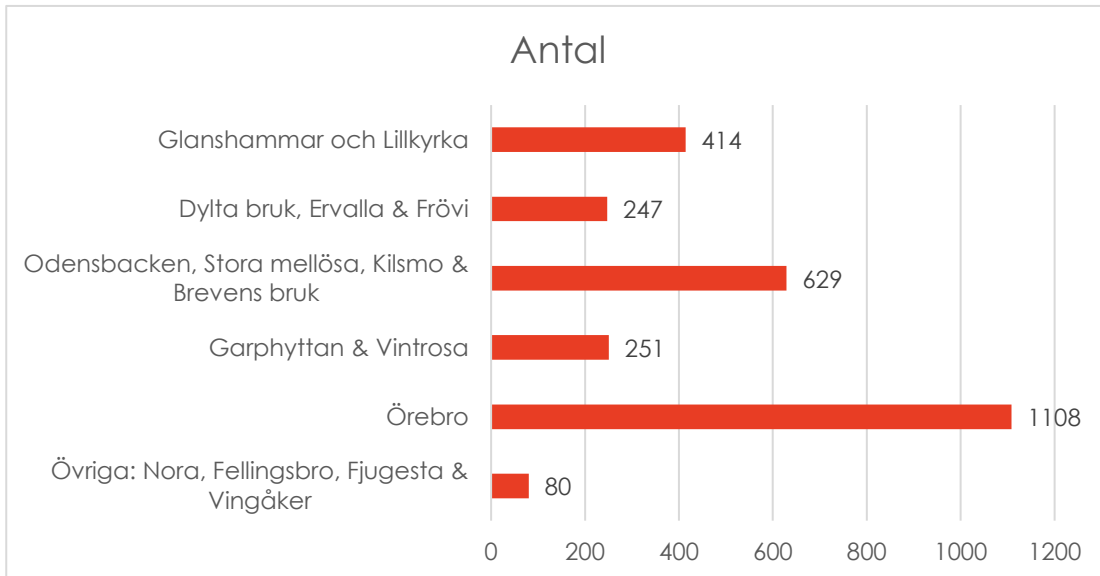
En annan aspekt som gör generaliserbarheten lägre på denna rapport är svarsfrekvensen. Det var 231 företag som svarade på enkäten, vilket av 1800 företag blir en svarsfrekvens på ca 13 %. Det kan tyckas vara en låg siffra men eftersom de svarande är en så pass stor grupp går det att göra antagandet att den bakomliggande populationen av företag motsvarar de som svarat i urvalet.

Material

Materialet för den första frågan är statistik som är köpt från SCB och innehåller olika variabler om alla företag på landsbygden i Örebro kommun. För den andra och den tredje frågan användes en enkät som är utskickad till 1847 företag på landsbygden i Örebro kommun.

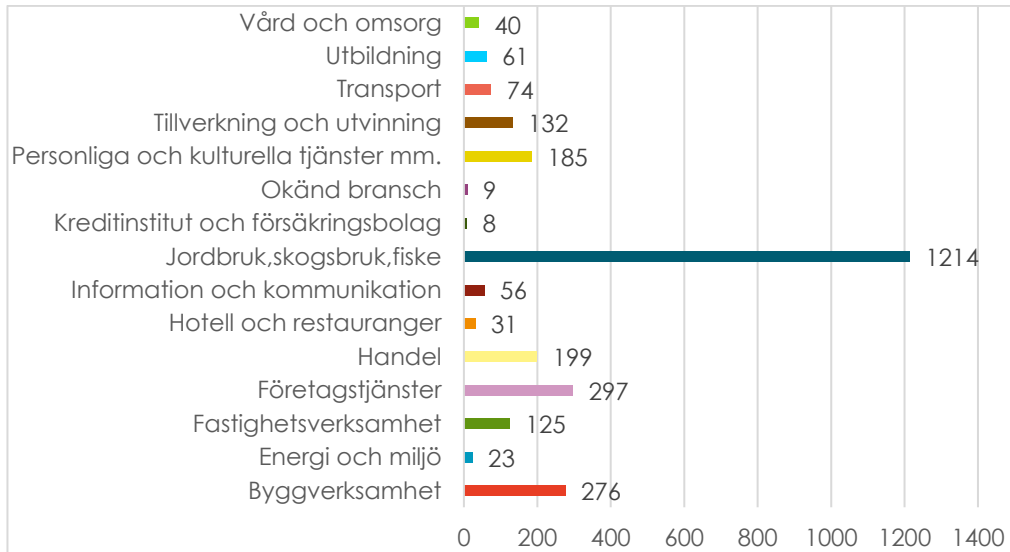
Resultatredovisning

Företagsstrukturen på landsbygden i Örebro kommun

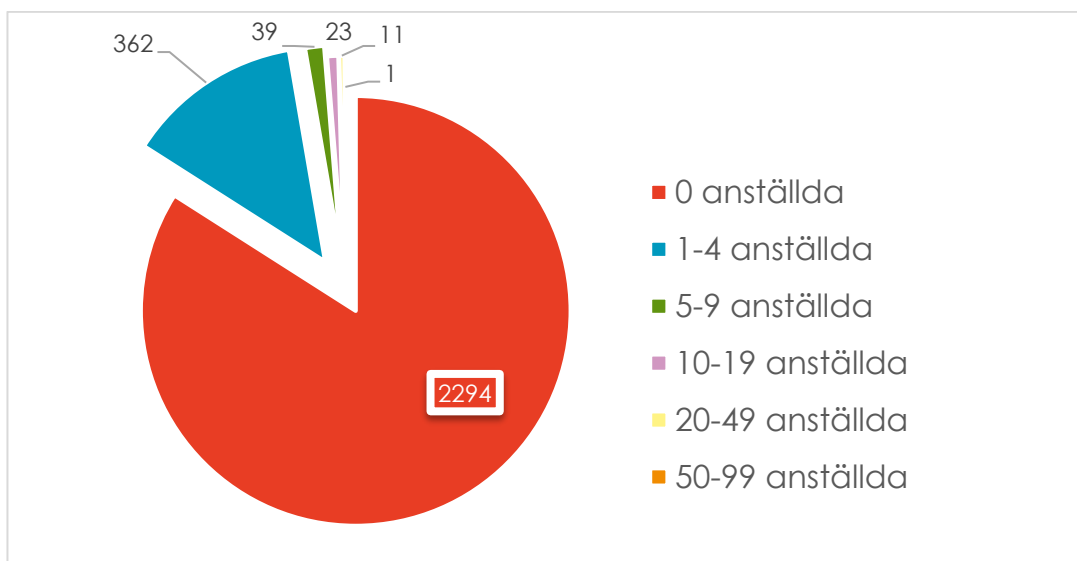
Figur 6. Antal företag på landsbygden uppdelat efter besökspostort.

Fördelningen av företag på landsbygden visar var företag är lokaliserade på landsbygden i Örebro kommun. Den största delen av företag på landsbygden i kommunen är de som har besökspostnummer Örebro och alltså de som bor närmast staden, där finns 1108 företag. Den näst största delen av företag ligger i sydöstra delen av kommunen, där finns 629 företag. Den tredje största delen ligger i den nordöstra delen av kommunen, där finns 414 företag. Den fjärde största delen av företag ligger i den sydvästra delen, där finns 251 företag. Delen med lägst antal företag är i den norra och nordvästra delen, där finns 247 företag.

Figur 7. Antal företag fördelat på bransch.

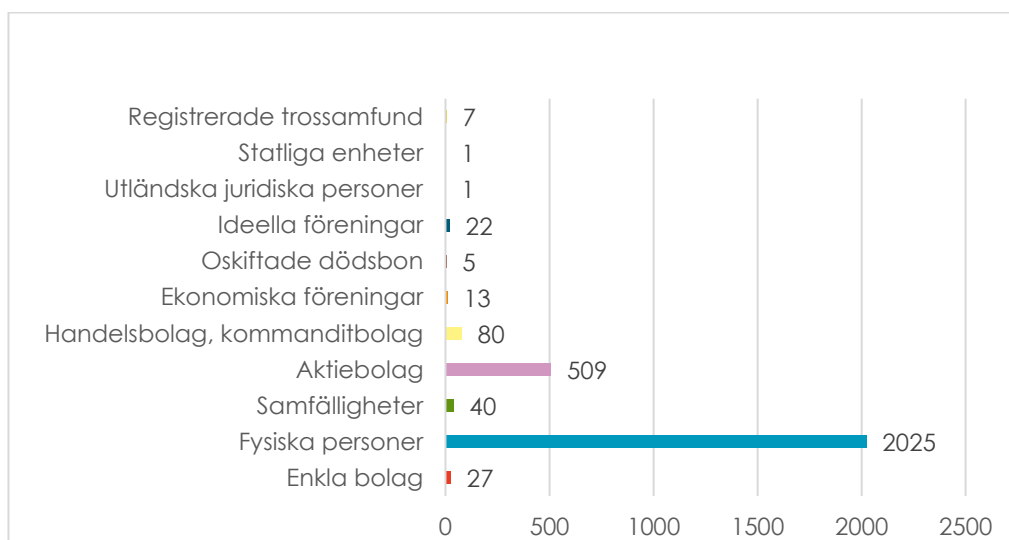
Företagen fördelas på bransch och för att kategorisera dem har företagen delats in i olika storleksgrupper. Grupp 1 är branscher med över 300 företag, grupp 2 är 300 – 200 företag, grupp 3 är 200 – 100 företag, grupp 4 är 100 – 50 företag och grupp 5 är 50 – 0 företag. I grupp 1 finns endast en bransch i kommunen, det är Jordbruk, skogsbruk & fiske. I grupp 2 finns två branscher, företagstjänster och byggverksamhet. I grupp 3 finns 4 branscher, handel, personliga & kulturella tjänster mm., tillverkning & utvinning samt fastighetsverksamhet. I grupp 4 finns 3 branscher, transport, utbildning och information & kommunikation. I grupp 5 finns 5 branscher, vård & omsorg, hotell & restaurang, energi & miljö, okänd bransch samt kreditinstitut & försäkringsbolag. 44 % av företagen tillhör branschen Jordbruk, skogsbruk & fiske.

Figur 8. Antal anställda fördelat på kommunens landsbygdsföretag.

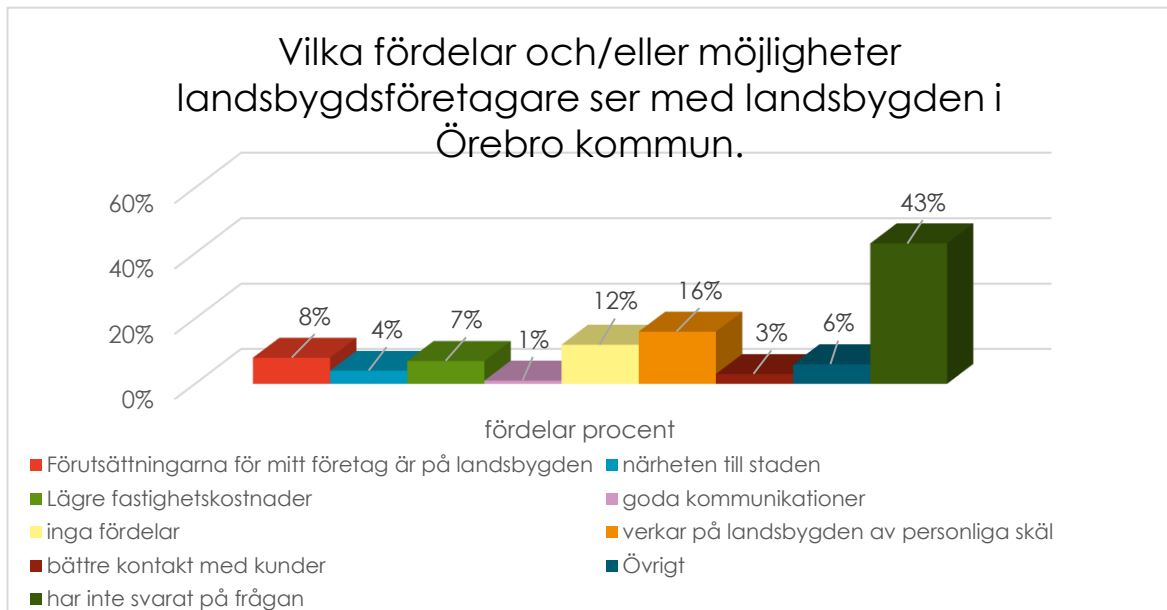
Andelen företag med 0 anställda är den överlägset största delen av företag, ca 84 % av företagen har 0 anställda, 2294 företag i absoluta tal. Andelen företag med 1 – 4 anställda är ca 13 %, 362 i absoluta tal. Andelen företag med 5 – 9 anställda är 1,5 %, 39 i absoluta tal. Andelen företag med 10 – 19 anställda är 0,8 %, 23 i absoluta tal. Andelen företag med 20 – 49 anställda är 0,4 %, 11 i absoluta tal. Andelen företag med 50 - 99 anställda är 0,003 %, 1 företag i absoluta tal.

Fördelningen av företag på juridisk form är att 2025 företag är fysiska personer, vilket är ca 74 %. 509 företag har Aktiebolag som juridisk form, vilket är 18,5 %. 80 företag har handelsbolag, kommanditbolag som juridisk form, vilket är ca 3 %. 40 företag har samfällighet som juridisk form. 27 företag är enkla bolag. 22 företag är ideella föreningar. 13 företag är ekonomiska föreningar. 7 företag är registrerade trossamfund. 5 företag är oskiftade dödsbon. 1 företag är en statlig enhet och 1 företag är en utländsk juridisk person.

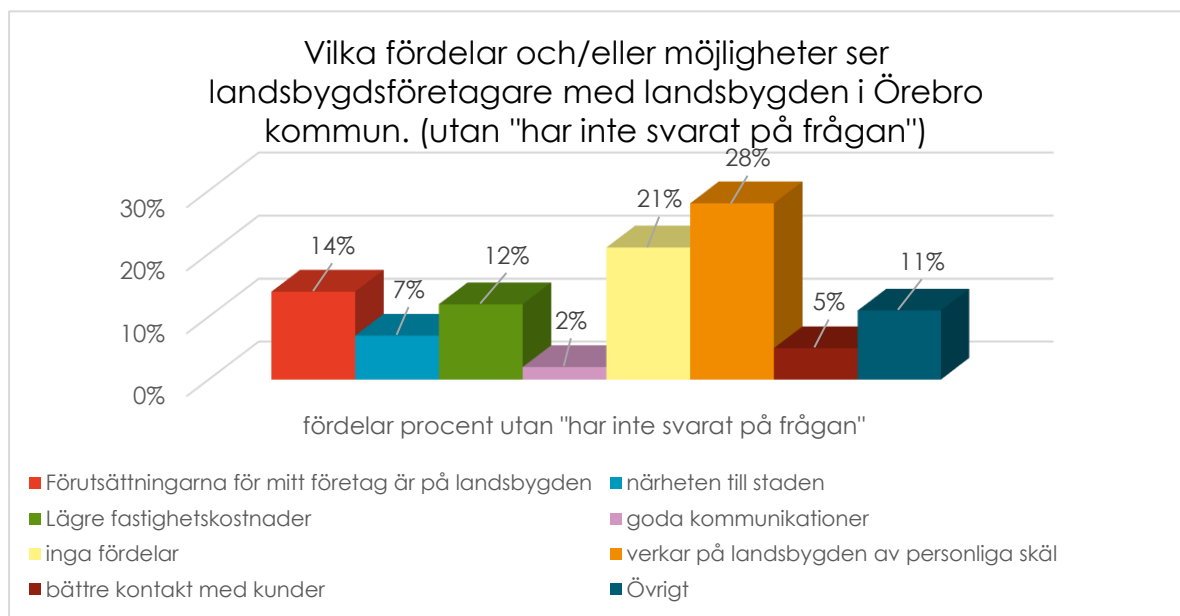
Figur 9. Antal företag fördelade på Juridisk form.

Upplevda fördelar och möjligheter med att bedriva företagsverksamhet på landsbygden i Örebro kommun

Figur 10. Möjligheter och fördelar med landsbygdsföretagande i Örebro kommun, procent

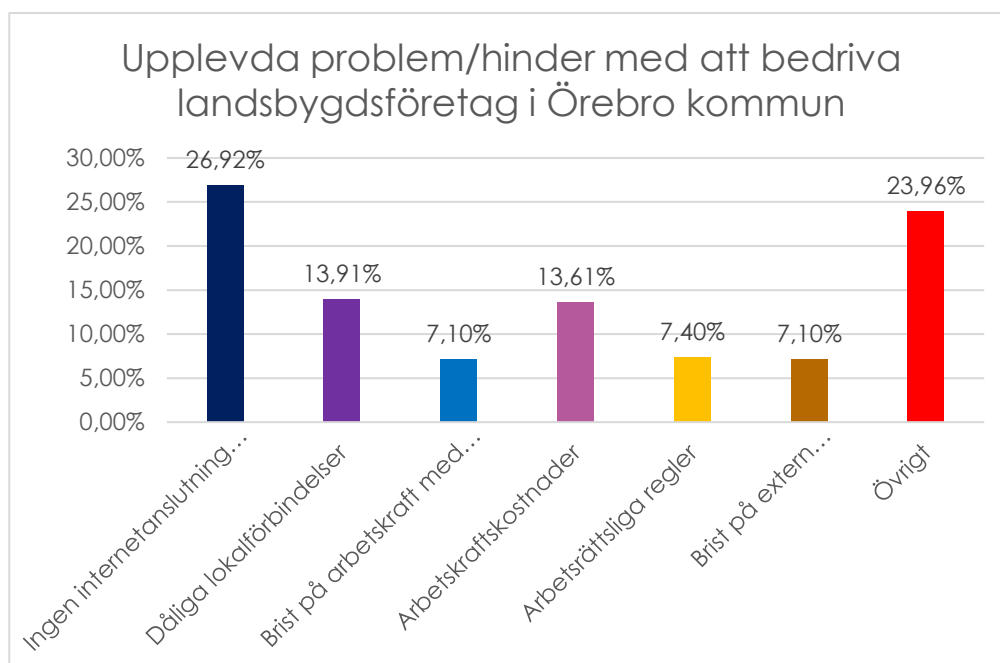
Detta diagram visar fördelningen av svar på frågan om vilka fördelar och/eller möjligheter som företagare ser med att driva företag på landsbygden i Örebro kommun. Diagrammet inkluderar även de som valt att inte svara på den frågan, frågan var inte obligatorisk. Det var 43 % som valde att inte svara på frågan och vad de hade svarat går inte att bestämma.

Figur 11. Fördelar och möjligheter med landsbygdsföretagande i Örebro kommun, procent utan de som inte svarat på frågan.

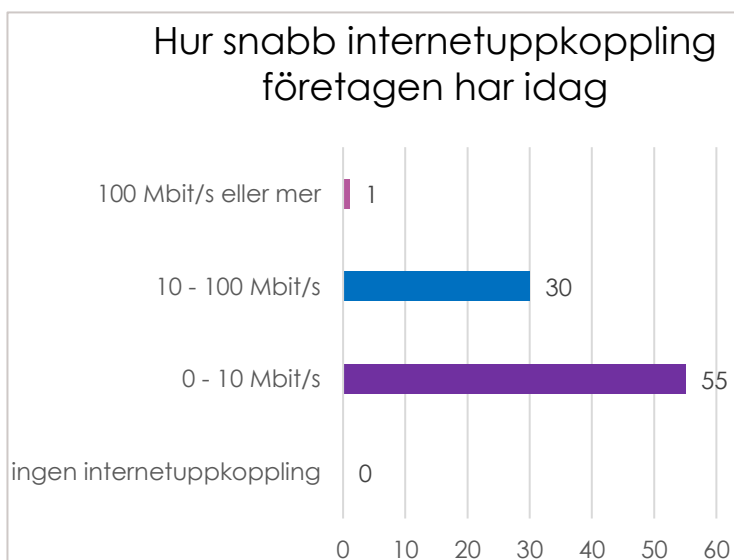
Svaren i diagrammet är grupperade i olika kategorier. Den största är ”verkar på landsbygden av personliga skäl”. Den upptar 28 % av svaren och innehåller svar som exempelvis ”trivs med närheten till naturen” eller ”mitt företag kan vara verksamt var som helst så jag föredrar landsbygden”. Den näst största gruppen är på 21 procent och skriver ”inga fördelar”. Nästa grupp är på 14 procent och indelas i gruppen ”förutsättningarna för mitt företag är på landsbygden”. Inom denna grupp finns svar som exempelvis ”bördig jord” eller ”mitt företag kan inte bedrivas i stadsmiljö”. Nästa gruppering är ”lägre fastighetskostnader”. I denna grupp hamnar 12 procent och exempel på svar här är ”billigare lokalhyra” eller ”Utmärkta leveranser, Schenker, DHL, Posten. Billiga lokaler. Bra med fiber.”. Nästa grupp är på 11 procent och det är den mest spretiga gruppen, det är de som har hamnat i gruppen ”övrigt”. Exempel på svar i den här gruppen är listade nackdelar istället för fördelar/möjligheter, en har svarat ”bra fiber” och en har svarat att företaget är verksamt i en annan kommun men registrerat i denna kommun. 7 procent blev grupperade till gruppen ”närhet till staden”. 5 procent placerades i gruppen ”bättre kontakt med kunder” och exempel här är ”personligare kontakt med kunder” eller ”kunderna som kommer till oss trivs med att komma till oss”. 2 % grupperas till gruppen goda kommunikationer.

Upplevda problem/hinder som landsbygdsföretagare

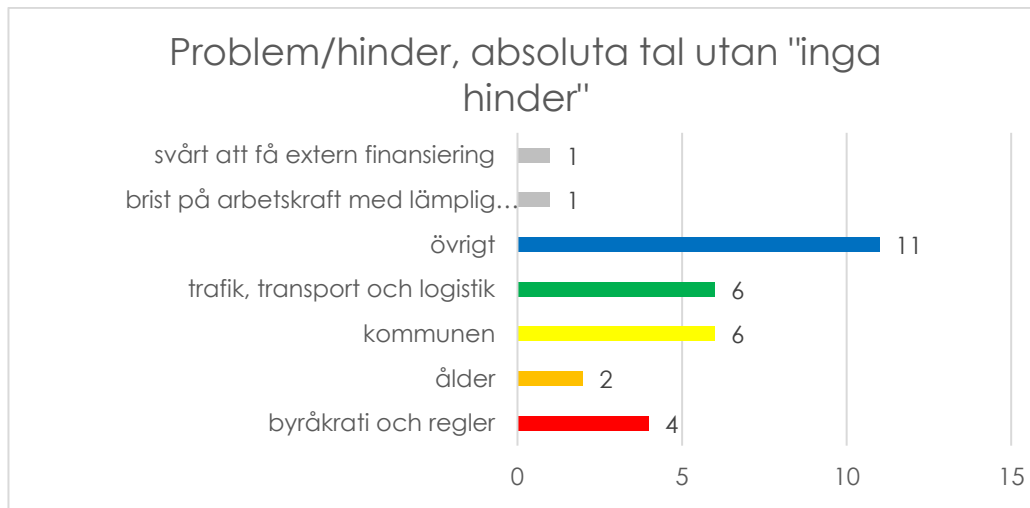
Figur 12. Problem och hinder för landsbygdsföretag i Örebro kommun.

De upplevda problemen/hindren för landsbygdsföretagare på Örebro kommuns landsbygd är fördelade på olika områden. I enkäten var det möjligt att välja fler än ett hinder vilket då gör att diagrammet visar hur många procent som har svarat att de har problem med ett visst problem/hinder. Ca 7 procent svarade på tre frågor att de hade problem/hinder. Dessa frågor var brist på arbetskraft med lämplig kompetens, arbetsrättsliga regler och brist på eller svårt att få extern finansiering. Knappt 14 procent svarade att de hade problem/hinder på två områden. Dessa områden var dåliga lokalförbindelser och arbetskraftskostnader. 27 procent svarade att de hade ingen eller för långsam internetanslutning. Alla som valde detta som ett hinder fick svara på vilken hastighet företaget hade tillgång till idag. Fördelningen av dessa svar visas nedan. 55 företag (64 % av de som svarade på denna fråga) har tillgång till 0 – 10 Mbit/s. 30 (35 %) företag har tillgång till 10 – 100 Mbit/s och i den sista gruppen med företag som har tillgång till 100 Mbit/s eller mer finns en person vilket motsvarar drygt 1 procent.

Figur 13. Företagen med dålig internet uppkopplings uppkopplingshastighet.

De som valde alternativet ”övrigt” som svar fick även möjlighet att svara på en öppen fråga där de fick ange sina upplevda hinder. 24 procent svarade att de hade övriga hinder som inte var listade bland alternativen, i absoluta tal uppgick denna grupp till 81 personer. Av dessa 81 angav 59 vilka övriga hinder de såg för sitt företag. Ca 50 procent av de som angav övriga hinder angav ”inga hinder”. Dessa har tagits bort ur statistiken för att ge en bild över de som upplever övriga hinder.

Figur 14. Problem/hinder, absoluta tal utan "inga hinder".

I figur 14 visas fördelningen av de som har angivit övriga hinder, totalt var de 31 stycken. Svaren har grupperats i fem olika grupper, byråkrati och regler, ålder, kommunen, trafik, transport och logistik samt övrigt. 13 procent angav att byråkrati och regler var ett övrigt hinder, vilket är 4 personer i absoluta tal. 6,5 procent angav ålder som ett hinder, 2 personer i absoluta tal. 19,5 procent angav att kommunen är ett hinder, 6 personer i absoluta tal. 19,5 procent angav att trafik, transport och logistik är ett hinder, 6 personer i absoluta tal. 35,5 procent angav övriga hinder, 11 personer i absoluta tal. Dessa kunde alltså inte kategoriseras i någon av de andra grupperna. Exempel på angivna svar här var "håller på att avveckla", "hjälp med marknadsföring och eventplanering skulle uppskattas", "tidsbrist eftersom jag även har en fast tjänst utöver företaget", "opålitlig postgång", "höga kostnader och skador på grund av tranor och gäss på åkermarken" samt "dålig förståelse av skogsbruket".

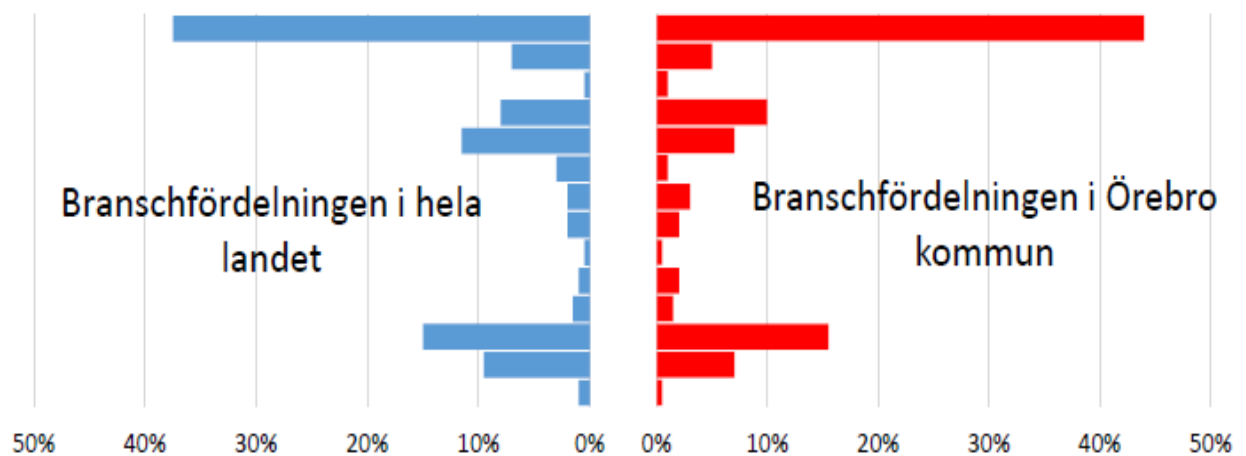
Analys

Företagsstrukturen för landsbygdsföretagen

Företagsstrukturen på landsbygden i Örebro kommun har delats in i olika kategorier. Det som är väldigt tydligt och som är lika för Jordbruk, skogsbruk & fiske, gruppen 0 anställda och de som har fysisk person som juridisk form (enmansföretag) är att de alla har en variabel som innehar från ca 45 % upp till 85 % och alltså upptar en markant del av det totala antalet företag.

	Bakgrund: Jordbruksverkets rapport 2009:02	Resultatredovisning (Örebro kommun)
Branscher	<ul style="list-style-type: none"> - Jordbruk, skogsbruk & fiske: 37,5 % - Tillverkning & utvinning: 7 % - Energi & miljö: 0,5 % - Byggverksamhet: 8 % - Handel: 11,5 % - Hotell & restaurang: 3 % - Transport: 2 % - Information & kommunikation: 2 % - Kreditinstitut & försäkringsbolag: 0,5 % - Utbildning: 1 % - Vård & omsorg: 1,5 % - Fastighetsverksamhet: 15 % - Företagstjänster: finns ej med - Personliga & kulturella tjänster: 9,5 % - Okänd bransch: 1 % 	<ul style="list-style-type: none"> - Jordbruk, skogsbruk & fiske: 44 % - Tillverkning & utvinning: 5 % - Energi & miljö: 1 % - Byggverksamhet: 10 % - Handel: 7 % - Hotell & restaurang: 1 % - Transport: 3 % - Information & kommunikation: 2 % - Kreditinstitut & försäkringsbolag: 0,5 % - Utbildning: 2 % - Vård & omsorg: 1,5 % - Fastighetsverksamhet: 4,5 % - Företagstjänster: 11 % - Personliga & kulturella tjänster: 7 % - Okänd bransch: 0,5 %

Tabell 1. Uppställning av bransch i bakgrund och resultatredovisning.

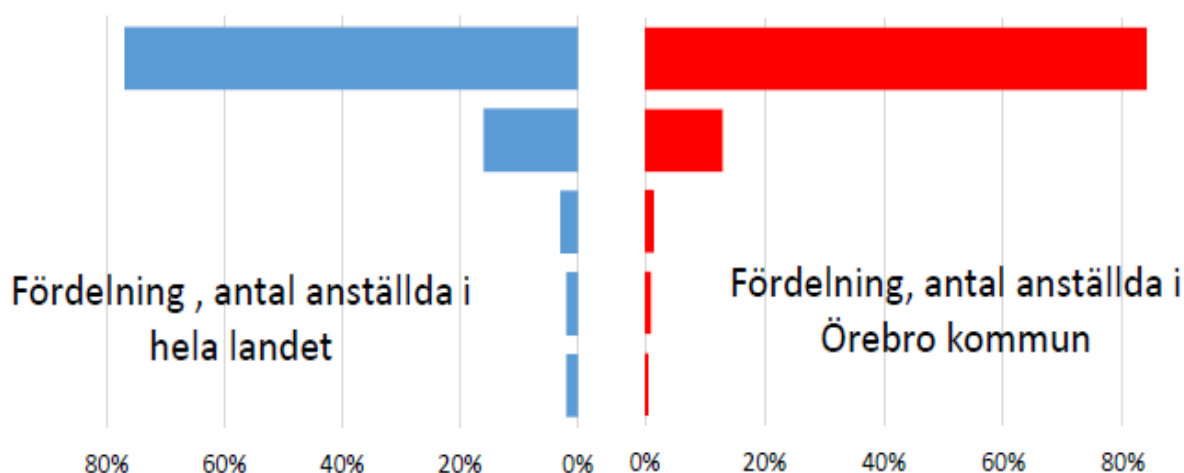

Figur 15. Branschfördelningen utifrån bakgrund och resultatredovisning.

Vad gäller branschfördelningen så har resultatredovisningen gett en större andel än rapporterna som användes som bakgrund. Dessa branscher hade högre representation i Örebro kommun, Jordbruk, skogsbruk & fiske (6,5 % högre), Energi & miljö (0,5 % högre), byggverksamhet (2 % högre), transport (1 % högre) samt utbildning (1 % högre). De branscher som hade samma utfall som rikssnittet är information & kommunikation, kreditinstitut & försäkringsbolag samt vård & omsorg. De branscher som har en högre representation på landsbygden i hela landet enligt Jordbruksverkets definition, än på landsbygden i Örebro kommun är tillverkning & utvinning (2 % högre), handel (4,5 % högre), hotell & restaurang (2 % högre), fastighetsverksamhet (10,5 % högre), personliga & kulturella tjänster (2,5 % högre) samt okänd bransch (0,5 % högre). Det som kan noteras är att företagstjänster inte finns med i Jordbruksverkets rapport och ett antagande är att de på något sätt inkluderas i branschen för fastighetsverksamhet och i så fall skulle rikssnittet ligga på en procent lägre än landsbygden i Örebro kommun. När det gäller antal anställda har Örebro kommuns landsbygd enligt bakgrunden fler inom endast en kategori och det är 0 anställda, där landsbygden i Örebro kommun har 7 procent högre representation än landsbygden i hela landet utifrån Jordbruksverkets definition. I gruppen 1-4 anställda var representationen 3 % högre enligt Jordbruksverkets definition. I gruppen 5-9 anställda var representationen 1,5 % högre enligt Jordbruksverkets definition. I gruppen 10-19 anställda var representationen 1 % högre enligt Jordbruksverkets definition. I gruppen fler än 20 anställda var representationen 1,5 % högre enligt Jordbruksverkets definition.

	Bakgrund: Jordbruksverkets rapport 2009:02	Resultatredovisning (Örebro kommun)
Antal anställda	<ul style="list-style-type: none"> - 0 anställda: 77 % - 1-4 anställda: 16 % - 5-9 anställda: 3 % - 10-19 anställda: 2 % - 20 anställda <: 2 % 	<ul style="list-style-type: none"> - 0 anställda: 84 % - 1-4 anställda: 13 % - 5-9 anställda: 1,5 % - 10-19 anställda: 1 % - 20 anställda <: 0,5 %

Tabell 2. Uppställning av antal anställda i bakgrund och resultatredovisning.

Figur 16. Fördelningen av antal anställda i bakgrund och resultatredovisning.

Det som sticker ut i dessa siffror är att på landsbygden i Örebro kommun är representationen av företag med 0 anställda 7 procent högre. Det andra som sticker ut är att skillnaden mellan landsbygden i Örebro kommun och landsbygden enligt Jordbruksverkets definition blir stadigt mindre i takt med att företagsgrupperna får fler anställda. Detta gäller förutom på gruppen 20 eller fler anställda, där skillnaden igen är större än för gruppen innan. Procentfördelningen enligt Jordbruksverkets definition är något jämnare fördelad än fördelningen i Örebro kommun där den största gruppen har 84 %.

Upplevda problem och hinder för landsbygdsföretagare

	Bakgrund: Företagarnas rapport 2013	Resultatredovisning (Örebro kommun)
Upplevda problem/hinder	<ul style="list-style-type: none"> - Brist på arbetskraft med lämplig kompetens: 33,2 % - Arbetskraftskostnader: 27,2 % - Arbetsrättsliga regler: 22,1 % - Brist på extern finansiering/svårt att få extern finansiering: 14,6 % - Annat: 17,3 % (Däribland infrastruktur med fokus bredband) 	<ul style="list-style-type: none"> - Brist på arbetskraft med lämplig kompetens: 7 % - Arbetskraftskostnader: 13,5 % - Arbetsrättsliga regler: 7,5 % - Brist på extern finansiering/Svårt att få extern finansiering: 7 % - Dåliga lokalförbindelser: 14 % - Ingen eller för långsam internetanslutning: 27 % - Övriga problem/hinder: 24 %

Tabell 3. Uppställning av upplevda problem/hinder för landsbygdsföretagare, i bakgrund och resultatredovisning.

Det är stor skillnad på resultaten vad gäller upplevda problem/hinder från Företagarnas undersökning och resultatredovisningen. I Företagarnas rapport blev resultatet att 33,2 % upplever brist på arbetskraft med lämplig kompetens som ett problem, medan det endast var 7 % som upplevde det i resultatredovisningen. Det är en skillnad på 26,2 %. Vad gäller arbetskraftskostnader visade bakgrunden från Företagarnas rapport att 27,2 % upplevde det som ett problem medan det i resultatredovisningen var 13,5 %, vilket är en skillnad på 13,7 %. I bakgrunden visade Företagarnas rapport att 22,1 % upplevde arbetsrättsliga regler som ett problem medan det i resultatredovisningen var 7,5 %. Det är en skillnad på 14,6 %. Brist på extern finansiering/svårt att få extern finansiering hade i rapporten från Företagarna 14,6 % medan den i resultatredovisningen ligger på 7 %. Det är en skillnad på 7,6 %. I företagarnas rapport svarade 17,3 % att de upplevde andra problem/hinder och en stor del av dessa var enligt rapporten infrastruktur såsom vägar, tåg och bussar men även IT-infrastruktur såsom bredband. I resultatredovisningen separeras internetanslutning och lokalförbindelser till två olika grupper där 14 % upplever dåliga lokalförbindelser som ett problem och 27 % upplever att de inte har eller att de har för långsam internettuppkoppling. I resultatredovisningen upplever 24 % att de har övriga problem/hinder än de som listats ovanför.

Det är olika utfall i de båda rapporterna. Detta kan bero på olika faktorer. Dels så kan det bero på att Företagarna skickat ut enkäten till företag i hela landet, samt att alla dessa

är medlemmar i Företagarnas organisation, medan enkäten i denna rapport är utskickad efter postort oberoende av medlemskap i någon förening. En annan faktor som kan föranleda skillnaden är att de inte hade med internetanslutning eller dåliga kommunikationer som en specifik fråga bland alternativen i enkäten.

Slutsats

I svaren i denna rapport är jämförelserna i de jämförande frågorna inte möjliga. Detta på grund av det som diskuteras i metodavsnittet där förklaringar ges till de olika definitionerna av landsbygd från de olika rapporterna. Det och utformningen av enkäten i denna rapport i kontrast till den rapport som gjorts av Företagarna. Med dessa premisser ges svaren nedan.

- En övervägande majoritet landsbygdsföretagare i Örebro kommun är företagare med 0 anställda.
- En övervägande majoritet landsbygdsföretagare i Örebro kommun har fysisk person som bolagsform.
- Den mest representerade branschen på Örebro kommuns landsbygd är Jordbruk, skogsbruk & fiske.
- Spridningen av företagen finns på alla postorter men till största delen med Örebro som postort eller i de östra delarna av kommunen.

Skillnader i representation av bransch är att på Örebro kommuns landsbygd finns det en högre andel som tillhör kategorin Jordbruk, skogsbruk & fiske än på landsbygden i resten av landet, men då utefter Jordbruksverkets definition av landsbygd. Det är den procentsatsen som sticker ut mest. Andra slutsatser är att Handeln har en större andel på landsbygden i landet i jämförelse med landsbygden i Örebro kommun. Annars ser procentsatserna relativt lika ut för de olika branscherna.

Skillnaderna i antal anställda är att gruppen med 0 anställda är högre representerad på landsbygden i Örebro kommun jämfört med Landsbygden i hela landet enligt Jordbruksverket definition av landsbygd. Kurvan av representationen av antal anställda är liknande både på landsbygden i Örebro kommun och på landsbygden i hela landet. Det går stadigt ner och blir färre och färre företag, desto fler anställda de har.

Den största delen av företagarna upplever att de verkar på landsbygden av personliga skäl såsom närhet till naturen eller att de föredrar landsbygden. En stor del av företagarna upplever inga fördelar med att verka på landsbygden i Örebro kommun. Det finns tre lite mindre grupperingar som ändå ligger på drygt 10 % vardera, dessa tre grupper är förutsättningarna för mitt företag är på landsbygden, lägre fastighetskostnader

samt en övrig kategori. Det finns även tre små grupperingar bland landsbygdsföretagare i Örebro kommun och det är närheten till staden, goda kommunikationer samt bättre kontakt med kunder.

Enligt de som svarat på enkäten i denna rapport är det överlägset största problemet på landsbygden i Örebro kommun att det inte finns någon internetanslutning eller att den är för långsam. Det är följt av två relativt stora problem, nämligen dåliga lokalförbindelser och arbetskraftskostnader. I övrigt så anses även brist på arbetskraft med lämplig kompetens, arbetsrättsliga regler och brist- eller svårigheter att få extern finansiering som problem för företagande av mindre grupper om ca 7 procent.

De upplevda problemen och hindren för landsbygdsföretagare skiljer sig markant från resultatet i Företagarnas rapport. I företagarnas rapport dominerade bristen på arbetskraft med lämplig kompetens, arbetskraftskostnader samt arbetsrättsliga regler. Även bristen på finansiering är betydligt högre i övriga landet enligt Företagarnas rapport. Det finns egentligen inga likheter i jämförelsen mellan dessa två enkätresultat.

Slutdiskussion och användningsområden

Slutdiskussion

Det är idag 30 000 personer som väljer att leva på landsbygden i Örebro kommun, vilket är ca 20 % av befolkningen i kommunen. Det är även ca 2800 företag på landsbygden i Örebro kommun. Frågorna kan vara olika i de olika delarna av kommunen men alla som bor i kommunen är en del av kommunen.

Den här rapporten ger en bild av hur det är att vara landsbygdsföretagare i Örebro kommun. Det finns olika utmaningar för landsbygdsföretagare i Örebro kommun. En snabb och massiv bredbandsutbyggnad skulle kunna underlätta för företagare på landsbygden i Örebro kommun och skulle även kunna leda till tillväxt för företagare på landsbygden i Örebro kommun.

Denna rapport visar det som är specifikt för landsbygdsföretagare och en jämförelse med de företag som ligger inom stadens gränser hade kunnat vara ett intressant utforskningsområde. Ett annat vidare utforskningsområde är hur kvinnliga företagsledare är representerade på landsbygden i kontrast till staden, eller hur många av de som är företagsledare som är födda i ett land utanför Europa och hur det överensstämmer med samma representation i befolkningen som helhet eller i Örebro kommun.

Användningsområden

Resultaten i den här rapporten skulle kunna användas för att bemöta frågor om landsbygdsutveckling inom den kommunala organisationen och bistå som underlag när beslut skall fattas kring landsbygden, men även för att belysa de möjligheter och fördelar som finns med att bedriva företag på landsbygden. Den kan också användas för att belysa de svårigheter och problem som landsbygdsföretagare står inför. Kommunens roll är att finnas till för alla medborgare och i och med styrdokument såsom landsbygdsprogrammet göra det möjligt för människor att bo och verka på landsbygden såväl som i staden.

Referenser

Bjerke, L., Johansson, S. & Petterson, L. (2012). *Arbete och liv på landsbygden – Landsbygdens förutsättningar i kunskapsökonomi*. (Jordbruksverket 2012:19). Jönköping: Jordbruksverket.

Nilsson, J., Petersson, M. & Pettersson, L. (2009). *Företagandet på landsbygden – stad eller land, gör det någon skillnad?*. (Jordbruksverket 2009:02). Jönköping: Jordbruksverket.

Företagarna. (2013). *Perspektiv på landsbygdsföretagande – Landsbygdsföretagarnas villkor och verklighet*. Stockholm: Företagarna.

Delbetänkande av parlamentariska landsbygdskommittén. (2016). *På väg mot en ny politik för Sveriges landsbygder – landsbygdernas utveckling, möjligheter och utmaningar* (SOU 2016:26). Stockholm: Statsrådsberedningen.

Landsbygdsprogrammet. (2016). *Landsbygdsprogram för Örebro kommun*. Örebro: Örebro kommun.

Bilagor

Bilaga 1

Enkät till företagare på landsbygden i Örebro kommun

Meddelande i e-post utskick:

Hej företagare!

Landsbygdsenheten Örebro kommun genomför, på uppdrag av Landsbygdsnämnden, en studie angående att driva företag på landsbygden i vår kommun. Syftet med den här enkäten är att få underlag för hur kommunen bäst ska kunna främja företagande på landsbygden. Det tar endast fem minuter att besvara enkäten. Ditt deltagande är mycket värdefullt för oss i denna kartläggning. Tack för din medverkan.

Slutdatum för enkäten är den 15:e november 2016

Rapporten beräknas vara klar till årsskiftet eller kort därefter.

Återkoppling kommer att ske genom utskick av rapporten i sin helhet, via e-post, när rapporten är klar.

Kärnfull ingress:

Landsbygdsenheten Örebro kommun genomför, på uppdrag av Landsbygdsnämnden, en studie angående att driva företag på landsbygden i vår kommun. Vi är intresserade av att veta hur det är att driva företag på landsbygden i Örebro kommun. Din erfarenhet är viktig för oss och resultatet av studien kommer sedan användas för att öka medvetenheten om landsbygdsföretagarnas villkor inom den kommunala organisationen. Tack för din medverkan.

1. Kön på den som leder företaget: *
 - man
 - kvinna.
2. Ålder på den som leder företaget: *
 - 0-17 år
 - 18-25 år
 - 26-45 år
 - 45-64 år
 - 65 →
3. Hur många anställda har ditt företag? *
 - 0 anställda
 - 1-4 anställda
 - 5-9 anställda

- 10-19 anställda
- 20-49 anställda
- 50-99 anställda
- 100-199 anställda
- 200-499 anställda
- 500 →

4. Vilken bransch tillhör ditt företag? *

- Jordbruk, skogsbruk & fiske
- Tillverkning & utvinning
- Energi & miljö
- Byggverksamhet
- Handel
- Transport
- Hotell & restaurang
- Information & kommunikation
- Kreditinstitut & försäkringsbolag
- Fastighetsverksamhet
- Företagstjänster
- Civila myndigheter & försvaret
- Utbildning
- Personliga & kulturella tjänster
- Vård & omsorg
- Övrig bransch.

5. Vart är ditt företag verksamt? *

- Vintrosa eller Garphyttan
- Glanshammar eller Lillkyrka
- Odensbacken, Stora mellösa, Kilsmo eller brevens bruk
- Dylta bruk, Ervalla eller Frövi

6. Hur länge har ditt företag funnits? *

- 0-1 år
- 1-5 år
- 5-10 år
- 10-25 år
- 25-100 år

- 100 år →
- 7. Vilka fördelar och/eller möjligheter ser du med att bedriva företag på Örebro kommuns landsbygd?
- 8. Upplever du att något av nedanstående hindrar dig från att bedriva eller utveckla din verksamhet?
 - Ingen internetanslutning eller för långsam internetanslutning **
 - Dåliga lokalförbindelser
 - Brist på arbetskraft med lämplig kompetens
 - Arbetskraftskostnader
 - Arbetsrättsliga regler
 - Brist på extern finansiering/svårt att få extern finansiering
 - Övrigt
- 9. Hur snabb internetuppkoppling har ditt företag idag? **
 - Ingen internetuppkoppling
 - 0-10 Mbit/s
 - 10-100 Mbit/s
 - 100 Mbit/s eller mer

Frågor om bredbandsuppkoppling och infrastruktur

- 10. Hur viktig är bredbandsuppkoppling för din verksamhet?
 - Mycket viktig
 - Ganska viktig
 - Inte så viktig
 - Inte alls viktig

- 11. Hur viktig är med infrastruktur för din verksamhet? (Bussar, tåg, vägar och flyg)
 - Mycket viktig
 - Ganska viktig
 - Inte så viktig
 - Inte alls viktig

Fråga om internetuppkoppling

- 12. Hur ofta upplever du störningar i din internetuppkoppling
 - Sällan

- Inte så ofta
- Ofta
- Mycket ofta

13. Jag kan bli kontaktad för en kompletterande telefonintervju.

- Ja
- Nej

Ange telefonnummer: _____

Bilaga 2

Svaren på frågan i enkäten om möjligheter och fördelar, fördelat på grupper.

Förutsättningar för min bransch finns på landsbygden, mörk röd

18 st

Närheten till staden, senapsgul

9 st

Lägre fastighetskostnader, ljusgrön

16 st

goda kommunikationer, grön

2 st

Inga fördelar, grått

27 st

Bor på landet med privat skäl som fördel samt spelar ingen roll var jag arbetar ifrån, blått

37 st

Kontakten med kunder bättre, mörk blå

7 st

Övrigt, lila

15 st

Har inte svarat

99 st

Svar på frågan om fördelar och möjligheter:

1. Goda möjligheter att bedriva jord- och skogsbruk. Bördig jord.
2. I min branch och med dagens teknik spelar det geografiska läget mindre roll.
3. Lägre fastighetskostnader
4. Jag reser mycket, nackdelen är dåligt synkade kommunikationer med tåg mot Stockholm, från Ervalla
5. Inga fördelar.
6. Närheten till Örebro, bra förbindelser och en positiv utveckling för Örebro stad, tillväxt.
7. Fördel för mig i som immateriell företagare är att landsbygds miljön ger perspektiv och anknytning till livets bas. Möjligheter är att jag skulle kunna erbjuda bra miljöer för seminarier och liknande där naturen är en del i evenemanget som en mental retreat från stadslivet.

8. Vår verksamhet kan inte bedrivas i stadsmiljö.
9. Plats att ställa upp en båt på tomten.
10. Fördelen är att jag kan jobba hemifrån ibland och då kan få lite lugnare utomhusraster.
11. Fritt eget jobb. Bidraga med rätt tänk om miljö
12. Inga fördelar. Bara hinder och uppförsbackar.
13. Nära till en relativt stor stad och bra läge i landet avseende kommunikationer.
14. Utmärkta leveranser, Schenker, DHL, Posten. Billiga lokaler. Bra med fiber.
15. Inga fördelar , råkar bara bo här
16. Vi bor bra och har nära till tätort.
17. Dels bor jag på landsbygden och kan driva företaget med utgångspunkt från hemmet.
18. Bra hyrkostnader. Många nära småföretagare
19. Finns inga fördelar
20. Jag har hela Sverige som mitt uppdragsområde. Jag behöver bla internetuppkoppling. Om jag har det, kan jag bo och verka från landsbygden, vilket är viktigt för att ha kvar även annan service etc på orten.
21. Inga...
22. Lokal odling av blommor korta transporter.
23. Det går lika bra som någon annan stans.
24. Billiga lokalhyror, tillgång till parkeringsplats
25. Nyinflyttad Firman fanns i Skåne tidigare sedan 2003. Nu nystartad efter att ha varit vilande och med nytt namn, tidigare Skånes Rehabakut www.skanesrehab.se Står nu utan lokal.
26. Billig hyra, egen fastighet.
27. Personligare kontakt med kunder
28. Vacker miljö
29. Att driva entréband företaget vidare i ut vekling för att gynna samhälle och Vinön som vi äger en del av Min fru och jag har idéer om att göra norra delen handikapp anpassad på ett sätt som gynnar alla , Min fru är undersköterska och har många års kunskap om olika handikapp och vad som behövs . Samt bättre säkerhet för barnen i bad miljö.
30. Inga fördelar/nackdelar
31. Jag ser inga fördelar och heller inga specifika nackdelar annat än att datakommunikationen suger. Jag bor i Garphyttan och önskar kunna ansluta

fiber men det verkar obefintligt intresse. Om detta inte förbättras så kommer verksamheten flyttas och några jobb förloras Jag bedriver försäljning utanför Europa med ett 40 distributörer i Asia, Middle East och Africa

32. Jobba hemifrån stundtals, naturnära. Odensbacken ligger bra till geografiskt då jag reser i hela Sverige. två timmar till Stockholm city samt till Arlanda.
33. Svårt av flera skäl, saknar stöttning av kommunen. vi har i flera år försökt få kommunen intresserad av att underlätta men det satsas bara på staden. vi behöver ha ett företagshus ett servicecenter och kommunägda lägenheter. med det ökande rovdjurstrycket törs man snart varken ha djur eller bo kvar på landet heller.
34. De är bra
35. Fin utsikt från "kontorsfönstret" (hemmet)
36. En levande landsbygd är viktig.
37. I min verksamhet, kommunikation & information, finns inga direkta fördelar med att bedriva företaget på landsbygden. Den viktigaste förutsättning för att driva företag på landsbygden är att det finns fungerande internet. Utbyggnaden av snabbt bredband är den absolut viktigaste parametern för landsbygdsföretag som erbjuder konsulttjänster ska överleva!
38. Hålla landskapet öppet och bidra till en levande naturbild med djur.
39. Många passerar förbi, det är vackert och Örebro är känt för att satsa på aktiviteter för barn
40. Örebro är en lagom stor stad och att vi är geografiskt bra läge.
41. Bördig slättbygd
42. Eftersom jag har jordbruket utarrenderat och endast har fårskötsel - vilket håller landskapet öppet, har jag svårt att besvara frågan. Men en nackdel är att det inte går att leverera lamm till ett slakteri här i Örebro kommun, utan lammen måste transporteras till Linköping.
43. Positivt: Bra kontakt med lokala föreningar. Kanske en kraft när vi behöver nyanställa. Negativt: Långa avstånd. Bil ibland nödvändigt.
44. Billigare hyror, lättare att expandera
45. Vi bemöter den nya generationen som är intresserad att bo på landsbygden men samtidigt krävs bra service i den ort som man väljer att bo, t.ex. Skola till mellanstadiet nivå, mat butik, restaurang och begränsad andra branscher som gör livet lätt för vardagen. Denna service kan bidra till ökande befolkning som i

sin tur ökar behovet av företagande av olika branscher. Detta kan bidra tillväxt i landsbygden.

46. Trevlig miljö
47. Ej beroende av lokalisering
48. Vi har bra bussförbindelse. har många utländska arbetare som gäster.
49. inga
50. Billiga lokaler på landsbygden. Jag säljer mycket på nätet, och då är det bra att ICA i Vintrosa har Post, DHL , det underlättar företagandet.
51. inga
52. I dagsläget inga
53. Närheten till arbete och får vara utomhus o arbeta 'se att landsbygden lever .
54. Låga markkostnader och lägre boendekostnad
55. Har ingen uppfattning
56. Billig lokalhyra
57. Närhet till bra transportmöjligheter.
58. God sammanhållning i bygden.
59. Fördelen är att ha kontoret hemma på gården, ger mig bättre livskvalitet.
60. Glanshammar ligger nära Örebro.
61. Enklare att ha tillgång till stora ytor vid skrymmande verksamhet ex.åkeri där det krävs lite ytor för att kunna få plats med lastbilarna. Konkurrenskraftiga mark och lokalkostnader.
62. Har naturen, läget är mkt bra för min verksamhet
63. Eftersom jag har arbetat nationellt och nu hela Örebro Län så har det inte så stor betydelse vart jag jobbar ifrån!
64. Har svårt att se några direkta fördelar
65. Stor ateljé till rimlig kostnad. Man stör ingen. ALLTID GRATIS PARKERING m. m.
66. Vackra omgivning och bra företagsklimat.
67. Närhet och enklare kontakter med boende och medlemmar
68. My business is remote, so having a nice view out of the window is nice!
69. Får bo på landet!
70. Lugn och ro - Ingen stress - Lokalt förankrat - Trevlig och återkommande kunder - Kontakt med andra företag på samma landsbygd
71. Möjlighet att skapa en levande landsbygd. Skapa arbetstillfällen.
72. Stort befolkningsunderlag att leverera tjänster till.

73. Fördel att verka på landsbygden, med den arbetsro det medför och samtidigt ha nära tillgång till centralort.
74. närheten till Örebro bra infrastruktur
75. Inga särskilda
76. Jag bor på landet.
77. Inga
78. Vår verksamhet ligger bra till där vi är för att komma till och från vid alla tillfällen samt att vi inte stör andra för mycket
79. Genuint landsbygdsföretag som bara kan bedrivas på landsbygden
80. Företaget är ett holdingbolag, har ingen egentlig verksamhet på den adress bolaget är registrerad på. Huvudsaklig företagsamhet sker via dotterbolaget i centrala Örebro. Däremot förekommer arbete via dotterbolaget på holdingbolagets adress, därav svaret angående bredbandsuppkoppling och infrastruktur.
81. Dom kunder som kommer till oss trivs med lugnet och naturen omkring och kommer tillbaka trots dålig väg till oss PGA att kommun stängt av bron på obestämmd framtid i stället för och reparera den.
82. Stor fördel med stabilt fiber
83. Vi kan driva vår gårdsbutik både från vår Österängs Lillstuga och dessutom vara med på omkringliggande marknadsplatser, som t ex Noramarken, Wadköping, Frövi, Järle, Lindesberg m fl.
84. Kunder söker naturen och lugnet.
85. Mitt kundunderlag är stabilt sen många år, tror delvis att det beror på kundens närhet till tjänsten. Billigare hyra än i staden. För egen del trivs jag med att komma till lugnet på landet, jag brukar passa på att få frisk luft o motion när jag tar mina raster. Mitt boende är Örebro.
86. jag bor där
87. vet ej
88. Ser inga fördelar i förhållande till andra landsbygdskommuner, möjligheter skapar jag själv utifrån det lant bruk jag bedriver och de organisationer jag anlitar
89. Flexibelt, nära till stan, lugnt på landet, sammanhållning mellan företag på landsbygden
90. Inte många fördelar satsas för lite på landsbygden.
91. Nära till natur och rekreation. Miljövänligt. Slipper trafikkaos i Örebro
92. Vacker natur-

93. största problemet är att underhållet på grusvägarna i mitt område är så dåligt underhållna.
94. Inga alls.
95. Nära till service.
96. Östernärke är inte något område som folk gärna flyttar till. Har dåligt med arbetstillfällen och därtill ganska dåligt rykte.
97. Jord- och skogsbruk bedrivs lämpligast på landsbygden. Har dock inga andra referensområden (andra kommuner t.ex.) att jämföra med.
98. Inga, kunderna finns i stadsmiljö
99. Ingen åsikt
100. Bördig jord
101. Inga. Gården ligger där den gör.
102. Jag kan sitta hemma och jobba
103. Liten skogs-jordbruks areal. Har varken negativa eller positiva fördelar för närvarande.
104. Nackdelen är logistiken samt kollektivtrafiken. Annars är det nog som vart som.
105. Billiga lokalmöjligheter om företaget behöver lokaler.
106. Inget särskilt
107. Verksamheten kräver ingen central placering då det handlar om produktion av artiklar och böcker. Det kan vara en fördel att finnas perifert då det reducerar störningar från annan uppmärksamhet. För närvarande bedrivs produktionen av böcker och artiklar på en segelbåt utanför Grand Canaria.
108. Svårt att arbeta mot externa servrar när det är så dålig Internet-uppkoppling. Om man inte bor/har sin verksamhet på landsbygd där fiber inte ens finns på planeringsstadiet.
109. Vi arbetar båda som franchisetagare till Länsförsäkringar Bergslagen Lantbruk och har vårt kontor hemma i vår bostad. När vi åker ut på kundbesök till gårdar och lantbruk har vi en viss lokalkännedom, och att både bo och arbeta på landsbygden kan ses, för oss, som en fördel i vårt möte med våra kunder.
110. Nära till jobbet
111. Ja bor här
112. Jobba där man bor Inspirerande omgivning
113. Billiga lokaler. Gott om kostnadsfria parkeringar. Föreningen Samverkarna som ordnar och hjälper oss med att få kunder. Dyra reklamkostnader.

- 114.Lokaler billigare i hyra. Sämre Bredband !
- 115.Bra att vara verksam i en expansiv region men väldigt lite av nybyggnation, satsningar mm sker omkring Örebro. Fokus är nästan enbart inom Örebro stad. Tycker det finns möjligheter för småföretagande och byggnation omkring Örebro, just nu upplever jag att mycket av detta hamnar i Lekebergs kommun.
- 116.Jag svarade på fiberanslutning för mer än 15 och trots ytterligare förfrågningar från min sida har jag aldrig fått någon information. Synnerligen undermålig hantering från kommunens sida.
- 117.Min och sonens bostad är i Glanshammar och det känns bra att utöva sitt arbete utan att behöva transportera sig till Örebro
- 118.I dagsläget inga.
- 119.skönt med lugn och ro .
- 120.Det är lättare att hitta pålitligt folk för kortare arbete. och dom på landsbygden är mer mån om varandra.
- 121.Eftersom verksamheten bedrivs i Kungsörs kommun har jag inga referenser till Örebro kommun.
- 122.Närheten till kunderna. Billiga lokalhyror. I mitt fall dessutom inte så många konkurrenter i närheten, å andra sidan inte heller lika stor kunderunderlag men det öppnar upp för en del lokala aktiviteter på ett annat sätt än i stan. Och stan med alla kunder finns ju kvar även om man verkar på landsbygden.
- 123.Att kunna äga egna bra och billiga lokaler.
- 124.Har egen arbetslokal, som inte är så dyr.
- 125.Jag kan erbjuda vacker miljö.bo i vackra byggnader,tystnaden,närhet till Örebro,personlig sevice.
- 126.Miljön, naturen är en stor fördel/möjlighet. Ta vara på den kunskap, de resurser som finns i bygden.
- 127.Inga just nu
- 128.Nätverkande är enklare.
- 129.närheten till örebro
- 130.Jag har de bästa av två världar. Både landet med dess fördelar men nära till Örebro centrum. Jag är nog inte helt rätt för undersökningen då jag mestadels arbetar i Örebro och har mina kunder där men bor på landsbygden.
- 131.Behöver inte trängas i stan - Stabil kundkrets - Mycket varierande arbeten inom VVS - Sköter man sig så ramlar kunderna in - Jourverksamhet uppskattas - man lär känna sina kunder.

